

Mümtaz'er Türköne

Bariş Süreci bitti mi?

Bu soruya “kaldığı yerden devam ediyor” cevabını verebilir misiniz? Bardak zaten damla damla doluyordu. PKK’ nın Türkiye’ yi yangın yerine çeviren kitlesel şiddeti ile bırakın yeni bir damlayı, ortalığı sel aldı; geride ne bardak ne de bugüne kadar birikenler kaldı. Erdoğan Trabzon’ da Bariş Süreci’ nin “çok farklı bir şekilde” yürütüleceğini söyledi. Gerçekçi olmak şu hükme ulaşmayı gerektiriyor: Artık Bariş Süreci diye bir şey kalmadı.

Ancak Bariş Süreci’ ni sona erdiren asıl sebep son olaylar ve PKK ile Hükümet arasındaki müzakerelerin tıkanması ve iki taraf arasındaki güvenin zedelenmesi değil. Köklü bir siyasî paradigma değişimi vuku buldu. Bariş Süreci’ nin dinamikleri artık geride kalan paradigmayı oluşturan düşmanlıkların, dengelerin, çıkar hesaplarının ve alışkanlıkların eseri idi. PKK’ nın son eylemlerle üzerine benzin döküp kibriti çakması, geride kalan 30 yılın paradigmasına takılıp kalmanın hatasıydı. Artık Türkiye’ nin ulusal sorunu olarak bir Kürt Sorunu kalmadı; Türkiye ve bölge halkları küresel ölçekte dönen bir kazanın içinde alttan gelen ateşin şiddetine göre birlikte yanıp kavruluyor. “Türkiye Kobani’ de Kürtlere neden yardım etmedi?” diye soranların, MİT’ e, Hükümet’ e, Genelkurmay’ a değil Çin’ e, İran’ a, Rusya’ ya bakması gerekiyor.

Bariş Süreci’ nin bağlı olduğu paradigma ile birlikte çökmesi çok büyük bir kayıp değil. Çünkü yeni paradigma, katmerli sorunların çözümünü basit ve kolay çözülecek ayrıntılara dönüştürüyor. Bölgedeki cehennem ateşinin ortasında Kürtçe eğitimi tartışmak “meleklerin cinsiyeti” münakaşası kadar saçma. Meleklerin cinsiyeti olmadığı gibi, Kürtçe eğitim meselesinin devlet katında Türkçe eğitimden bir farkı kalmamalı. Dünün paradigmasına göre PKK silah tehdidiyle şartlarını kabul ettirmeye, Devlet de çözüm bulmaya çalışıyordu. Şimdi, PKK’ ya gerek kalmadı; normalleşme için geçmişe sünger çekmesi gereken Devlet’ in kendisi. PKK uzun çabalarla elde ettiği “Kürtleri temsil” yeteneğini Kürtler karşısında bile kaybetti. Yeni paradigmaya göre “çözüm” tavizlerle varılacak bir zoraki bariş değil, “ortak çıkar” gereği varılacak çok taraflı bir uzlaşma. Dün Öcalan’ ı serbest bırakmak Hükümet Partisi için “oy kaybı” demekti; bugün daha ciddi sorunlarla baş edebilmek için bir fırsata dönüştürülebilir.

PKK’ nın sadece stratejisi değil, ideolojisi ve örgütlenme mantığı da çökmüş durumda. Gerilla taktikleri ve Leninist anlamda Sovyetik örgütlenme modeli ile 30 yıldır Türkiye’ yi taciz eden PKK, Suriye’ de bölgesel hakimiyet fırsatı doğup, iş devlet kurmaya varınca tesbih taneleri gibi darmadağın oldu. Kobani’ de yaşanan acı yenilgi sadece silah eksikliğinin değil, bu örgütlenme ve demode askerî anlayışın da eseri.

PKK Kobani’ de olduğu gibi Türkiye içinde de “kurtarılmış bölgeler” oluşturmaya kendi devletini kurmak zannetti. Hafta içi “ortalığı yakıp, savaş

yerine çevirin” talimatıyla yükselen kitlesel şiddet, kamu düzeninden önce KCK’ nın kurduğu örgüt düzenini yerle bir etti. Devlet olmak yol kesip asayiş kontrolü yapmakla, mahkeme kurup vergi toplamakla olmuyor. Bir siyasî krizde hemen kendi halkını linç etmeye girişen devlet olur mu?

Müfid Yüksel’ in yazısından öğrendim: Kobani’ de IŞİD şefi ve savaşan IŞİD gerillalarının çoğu Kürt imiş. Ali Bulaç’ ın sadece bir şehir için verdiği Kürt IŞİD’ ci rakamı, endişe verici. PKK vandalizmi Kürtleri radikalleşmeye zorluyor. Daha kötüsü ABD IŞİD tehlikesini Kürtleri bozuk para gibi harcayarak dünyaya kanıtlamaya uğraşıyor. Kobani’ den kaçanlara sınırları açan Türkiye’ nin gösterdiği insanî yaklaşımın bir benzerini kimse göstermek niyetinde değil.

Barış Süreci’ nin, onu doğuran tarihi paradigma ile birlikte artık sona ermesi büyük bir kayıp değil. Yeni paradigma PKK sorununu da Kürt sorununu da çözmek için daha elverişli. Türkler ve Kürtler bütün potansiyellerini, enerjilerini, akıllarını bir araya getirerek gelmekte olan güçlü dalgaya karşı güçlü bir set oluşturmak zorundalar. PKK’ nın kitlesel şiddeti evi yanan birinin çare olarak komşu evi yakması gibi aptalcaydı. Hemen, süratle bir çözüme ihtiyacımız var; ancak bu çözüm yeni paradigmanın üzerinde yükselmeli.

2014-10-12
